

Seminarierapport

”Ökad cykling för hållbara och levande städer”

Kristianstads kommun och Cykelfrämjandet

21 september 2020

Innehållsförteckning

Seminarium "Ökad cykling för hållbara och levande städer"	3
Deltagare:.....	3
Föreläsningar:	3
Emilia Sternberg, Cykelfrämjandet: Ökad cykling för hållbara och levande städer	3
Pär Wallin, Växjö Stad: Hur mycket shoppar gående , cyklister , kollektivresenärer och bilister i Växjö centrum?.....	6
Tankar från Nils-Petter Nilson, Växjö Citysamverkan	7
Per Blomberg, Cecilia Isberg, Sten-Olof Häll: Kristianstads utvecklingsarbete för stadskärna och cykling.....	8
Workshop:	10
Vad är er gemensamma vision för Kristianstad som stad?.....	10
Vilka åtgärder för ökad gång, cykel och kollektivtrafik kan bidra till den visionen?	10
Vad kan din organisation bidra med? Hur skulle ni som aktörer kunna arbeta med gemensamt för att förverkliga detta?	11
Övriga frågor:.....	11

Seminarium "Ökad cykling för hållbara och levande städer"

Rapport sammanställd av Ella Ekenberg, Kristianstads kommun,
Ella.ekenberg@kristianstad.se

Deltagare:

Jenny Sahlström, Eva Berglund, Bengt Klingheim, Emma Sandler Berlin, Daniel Eklund, Lina Jönsson, Per Blomberg, Tomas Stanislawski, Rune Stenholm Jakobsen, Sandra Strandberg, Marie Bendz, Roger Jönsson, Magnus Lund, Cecilia Isberg, Pierre Månsson, Anders Tell, Pauline Ågren, Eva-Marie Hagström, Pär Frankenius, Karin Magntorn, Sten-Olof Häll, Jan Lindelöf, Martin Hallingström Skoglund, Gustaf Grönwall, Karl Gemfeldt, Beata Svensson, Sten Sandström, Simon Fransson, Lena Olsson Ulrika Tollgren, Axel Pihl, Qalinle Dayib Hussein, Pär Wallin, Ingmar Eliasson, Emilia Sternberg, Ella Ekenberg.

Föreläsningar:

Emilia Sternberg, Cykelfrämjandet: Ökad cykling för hållbara och levande städer

Emilia.sternberg@cykelframjandet.se

Emilia Sternberg utgick i sitt anförande från FN:s mål i Agenda 2030.

Om 10 år ska alla 193 medlemsländer i FN tillsammans ha uppnått de 17 globala mål som ingår i Agenda 2030. Förutom offentliga aktörer på alla nivåer gäller agendan även små och stora företag, politiska partier, föreningar och enskilda personer. Cykeln och cykling har en stor roll att spela i att uppnå flertalet av de utpekade 17 målen. Emilia presenterade tre av målen som kan kopplas till cykling.

3: God hälsa & välbefinnande.

Mål 3 är att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar (Globala målen, 2020).

- Fysisk aktivitet är en nyckelfaktor för hälsa och välbefinnande (WHO, 2018).
- Aktiv mobilitet som gång och cykling är en fantastisk deal (PASTA project, n.d.).
- Dagens unga är den första generationen som förväntas leva kortare än sina föräldrar p.g.a fysisk inaktivitet (LTU, 2015).

"Om det fanns ett piller med samma hälsoeffekter som cykling medförde skulle det skrivas ut till hela världen." - Peter Schantz, Professor i humanbiologi på GIH

13: Bekämpa klimatförändringar

Mål 13 är att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och deras konsekvenser (Globala målen, 2020).

- Svenskt klimatmål för transportsektorn – minska växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom inrikes luftfart, med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

- Transporter svarar för en tredjedel av Sveriges totala utsläpp och av detta dominerar personbilar och tunga fordon (IVA, 2019) .
- ”Förnybara drivmedel och energieffektiva fordon räcker inte för att nå klimatmålen. Hela samhället måste bli mer transporteffektivt.” –Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademin (IVA)

11: Hållbara städer & samhällen

Mål 11 är att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

(Globala målen, 2020).

- Gång och cykling kan, med rätt förutsättningar vara bland det mest tillgängliga transportsättet
- Safety in numbers - desto högre andel som går och cyklar desto säkrare blir det för de som gör det
- Ju högre andel gång- cykel- och kollektivtrafik i en stad, desto mer hållbart transportsystem
- Cykel är ett motståndskraftigt transportsätt (ECF, 2016A & 2018)

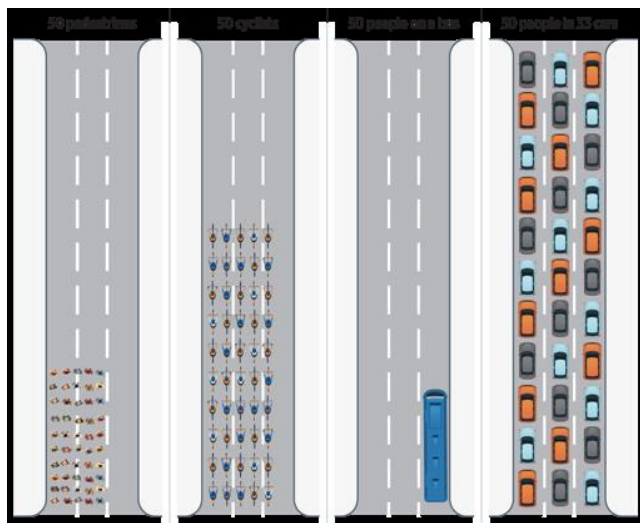
Cykel och cityhandeln

Flera studier visar att:

- Kunder som reser med cykel eller till fots spenderar mer än de som kommer med bil. De som reser med bil spenderar mer per tillfälle, men cyklister och fotgängare återkommer oftare och spenderar mer över tid (ECF 2016B och Sax Kaijser, 2020).
- Det finns ofta en uppfattning om att fler handlar med bil än verkligheten. Flera studier visar att handlare har en tendens att överskatta mängden kunder som reser med bil och underskatta mängden som reser kollektivt, till fots eller med cykel (ECF, 2016 B och Sustrans, 2006).

I en undersökning i Bristol 2006 ställde man frågan till handlarna hur många % av kunderna som de uppskattade kom med bil. De gissade på 59% medan i verkligheten så var det endast 22% av kunderna som kom med bil.

Det offentliga rummet – vem tar mest plats?

Till fots

Cykel

Buss

Bil

Mer plats åt cyklister, fotgängare och kollektivtrafik betyder att fler kan vistas på en given yta.

E-handels intåg

- E-handeln fortsätter växa.
- ” e-handeln på sikt kommer att innebära en renässans för cityhandeln” (Sax Kaijser, 2020)
- Attraktiva platser och tjänster och upplevelser som inte kan köpas via nätet finns i city.

Vad är en attraktiv stadsmiljö?

- Ett brett och varierat utbud – bostäder, arbetsplatser, kultur, butiker, krogar och restauranger – gör staden levande och intressant.
- Hastigheten och tempot – sätt människan i centrum.
- Inte bara ett stråk – sammanhängande områden.
- Studier visar att ju större sammanhängande gågatuområden, desto större omsättning för handeln. Gäller även för fastighetspriser för lokaler och bostäder.
- Fokus på miljöer som är intressanta och attraktiva.
- Behöver inte vara en helt bilfri miljö, men trygg och välkomnande där fler typer av trafikanter får ta plats.

På tal om upplevelser...

- Stor potential i cykelturism.
- Cykelturister spenderar ca. 20% mer än snittet bland samtliga turister i Frankrike
- Cykelturism som sektor är större än kryssningsturismen i EU. (ECF, 2018)

Pär Wallin, Växjö Stad:

Hur mycket shoppar gående , cyklister , kollektivresenärer och bilister i Växjö centrum?

par.wallin@vaxjo.se

Pär Wallin, som är trafiksamordnare i Växjö redogjorde i sitt föredrag förerfarenheter från undersökningar om centrumbesökare i staden och gjorde några utblickar till andra undersökningar.

Information om Växjö: 94 000 invånare varav 70 000 bor i staden. Finns två externa handelsområden. Stadskärnan är uppbyggd i ett ruttmönster med gågator.

I intervjuer med handlarna så kom det fram att det är bilisterna som räknas, varje parkeringsplats i city genererar 300 000:-/år till handeln. Växjö Stad anlätade då HUI – Handelns Utredningsinstitut för att göra en konsumentundersökning ”Cyklisternas betydelse för handeln i Växjö City”. (september 2010).

Hur tog du tagit dig till centrum idag?

- Bil 35%
- Cykel 29%
- Buss 25%
- Till fots 10%
- Tåg 2%

Man mätte även genomsnittligt inköp med olika färdmedel. Cyklister spenderar drygt 300 miljoner kr på centrumhandeln. Besökare till fots , cykel och kollektivtrafik spenderar mer än bilburna besökare.

Varje parkeringsplats anses av handlarna generera 300 000:-/år i intäkter till handeln.

Parkeringsplatsen på bilden skulle då kunna beräknas vara värd 2 000 000:- för cityhandeln.
(300 000:- x 8
= ca 2 000 000:-)

HUI – Handels Utredningsinstitut har även gjort liknande undersökning i Kalmar där resultatet visade att 56% av kunderna i cityhandel transporterade sig med cykel, kollektivtrafik eller till fots. Cyklister stod i denna undersökning för 60% av inköpsvärdet i genomsnitt jämfört med bilresenären.

Studier från bland annat Amsterdam, Bristol, Dublin, Graz, Köpenhamn, London, Los Angeles, Portland, San Fransisco och Växjö visar att handlare ofta överskattar bilens betydelse.

Bilister tenderar visserligen att göra större och dyrare inköp per resa, men det kompenseras av att gående och cyklister gör fler besök.

London har infört bilfria områden.

- Som ett resultat av omvandlingen har handels omsättning ökat med mer än en tredjedel.

- En undersökning riktad till handlarna i området visar att de tenderar att överskatta bilens betydelse för verksamheten. Handlarna uppskattar att 60 % av deras kunder kommer med bil till affären. Den faktiska siffran är 20 %. Undersökningen visar även att gående och cyklister i området i genomsnitt spenderar 40 % mer än bilburna kunder.

Björn Sax Kaijser, Sweco på uppdrag av Fotgängarnas förening har gjort studien "Hur påverkas cityhandeln av begränsad tillgänglighet med bil?"

- Cityhandeln gynnas av miljöer som är anpassade för de gåendes behov. Det är människorna i staden som fyller ut stadsrummet och gör platsen intressant och spännande att vara på.
- Framtiden, digitaliseringen och den ökade e-handeln kommer att leda till att nöjen, upplevelser och sociala aktiviteter får allt större betydelse på bekostnad av den traditionella handeln. Det är tjänster som konsumeras på plats i stadskärnorna.

Per Wallin talade också om hur Europa cyklar sig ut ur pandemin.

Över 2 350 km nya cykelsatsningar har eller kommer genomföras i europeiska städer för att motverka effekterna av COVID 19 och över 1 000 miljoner euro budgeteras till åtgärderna . (Källa : European Federations.) Det skapas bättre förutsättningar för cykel för att tex minska trängsel på kollektivtrafiken. Bl.a. skapas det fler och bredare cykelvägar. Detta borde enligt slutsatserna i Fotgängarnas förenings studie också gynna cityhandeln.

Pär Wallin berättade även att i det nya förslaget till stadsmiljöplanen för Växjö så ska gågatorna utvidgas och övriga gator i hela rutnätsstaden ska få "trafikdämpande åtgärder" för att öka trafiksäkerheten och attraktiviteten i centrum.

Tankar från Nils-Petter Nilson, Växjö Citysamverkan

Nils-Petter Nilson, VD Växjö Citysamverkan AB, skulle ha deltagit vid seminariet men fick förhinder. Han har i efterhand skickat några punkter som han vill lyfta fram.

centrumledare@vaxjocity.com

- All tillgänglighet är viktig för att ha en fungerande stadskärna. Buss, cykel, bil, fotgängare, alla ska ha sitt utrymme och satsar man på ett område så ska det inte ske på bekostnad av ett annat.
- För dem som kan och bör cykla i city är viktiga att vi ger incitament och underlättar för dem att göra just detta, så att de som måste ta bilen kan göra det.
- Att göra citymiljön inbjudande och attraktiv är prio ett, men ordentligt genomtänkt tillgänglighet får inte glömmas bort i arbetet.
- För att få ner trafiken i stadsmiljön (främst då den tunga logistiska trafiken) så är jag tämligen övertygad om att samleveranssystem är nyckeln till framgång. Effektiviserad och synkroniserade in och utleveranser sparar inte bara på miljön och ekonomin, utan lättar även upp avsevärt rent trafikmässigt i stadsmiljön.
- Kontinuerlig förtätning av stadskärnan är något som måste tas i beaktning i arbetet med stadsutvecklingen. Det är orimligt att anta att en ständigt växande befolkning kommer rymmas inom de befintliga infrastrukturella ramarna.
- När förändringar sker, var övertydlig i kommunikationen! Berätta hur, när och varför förändringen görs och var inkluderande och lyhörd för den oro som uppstår. Det kvittar om det är världens bästa förändring man genomför, känner sig inte näringen eller besökarna delaktiga så blir upplevelsen negativ i alla fall.

Per Blomberg, Cecilia Isberg, Sten-Olof Häll:
Kristianstads utvecklingsarbete för stadskärna och cykling

Per Blomberg Planeringsarkitekt Kristianstads kommun
per.blomberg@kristianstad.se

Cecilia Isberg Näringslivsutvecklare Kristianstads kommun
cecilia.isberg@kristianstad.se

Sten-Olof Häll Planeringsingenjör Kristianstads kommun
sten-olof.hall@kristianstad.se

Cecilia Isberg började med att informera om projektet "En levande Stadskärna" som hon är projektledare för. Där arbetar man just nu med ett visionsarbete som ska vara klart 2021.

Per Blomberg informerade om Översiktsplanen som visar kommunens långsiktiga markanvändning som stämts av mot länsstyrelsen, Trafikverket, MSB, Invånaren, markägaren, exploatören m.fl. En ÖP i samförstånd ger snabbare dp-processer. En ÖP ska behandla allas intressen .

I den fördjupade översiktsplanen kunde vi se redan befintliga gång- & cykelvägar men även de som är planerade och inlämnade som förslag på ytterligare utveckling i samband med andra exploateringar.

I Kristianstad spelar geografin en stor roll och för att få fler att åka kollektivtrafik och cykla behöver vi förbättra förutsättningarna för att det ska fungera. Bilen kommer att ha en fortsatt viktig roll på landsbygden där kollektivtrafiken är mindre utbyggd. Därför viktigt att infrastrukturen för laddning av elfordon byggs ut på landsbygden. Det gäller även tillgängligheten för andra fossilfria drivmedel. Kollektivtrafik, gång och cykel har bäst förutsättningar att öka i tätorterna.

2018 gjordes en undersökning på hur man reste inom Centrum samt från Vä. Undersökningen visar att skillnaderna är stora beroende på vart man bor.

Centrum:	Bil 51%	Buss 13%	Cykel 18%	Tåg 4%	Fots 14%
Vä:	Bil 79%	Buss 11%	Cykel 6%	Tåg 0%	Fots 0%

Argumenten för att satsa på cykel är många:

- Transporter står för en stor del av utsläppen idag som påverkar vårt klimat.
- Bilparkering är skrymmande och rymmer inte så många platser som det görs för tex cykelparkering.
- Positiva folkhälsovinster när invånarna transporterar sig till fots med cykel eller kollektivtrafik. Även de som åker kollektivt rör sig mer då de oftast går eller cyklar mellan hemmet-hållplatsen-arbetsplatsen.

Planerade cykelinsatser

Planeringsingenjör Sten-Olof Häll från kommunens tekniska förvaltning presenterade planerade cykelinsatser 2020-2022:

2020:

Trafiksäkerheten runt Sännaskolan håller på att ses över:

- GC-väg vid Sännavägen byggs i år tillsammans med en hastighetssänkande åtgärd i korsningen Sandvaktaregatan/Sännavägen.

Ytterligare två åtgärder är planerade i år:

- GC väg Sandvaktaregatan (norr om Sännaskolan)
- Parkering Sandvaktaregatan

Åtgärderna avslutas nästa år då Gc-väg görs längs Kavrövägen.

- Passage över vägen 1990 i Tollarp
- GCM Passager har anlagts på följande plaster:
Widellsgatan, Kolonivägen, Prostens väg och Vannebergavägen

2021:

- Kanalгатans GC bana breddas och görs säkrare vilket innebär även en trafiksäker passage vid korsningen Kanalгатan-Östra Kaserngatan. Projektet sträcker sig över två år. Denna åtgärd var planerad till 2025 men har tidigare lagts. Frågan kom upp varför man inte gör det i år och det beror på att man måste ta hänsyn till andra planerade avstängningar så vi ej stoppar flöden helt från den norra delen av city. Man tar även hänsyn till planerade VA-arbeten så man kan samordna dessa arbeten.
- Vi bygger även cykelväg längs Åhusbanan
- I Åhus bygger vi även en GC bana längs Fregattsvägen- Furehovsvägen.
- Passage över väg 1631 i Everöd görs säkrare. Dialog med TRV
- Trafiksäkerhetsåtgärder Åsumvägen, 3 passager i samband med ledningsförnyelse

2022:

- Hönedalsvägen får en GC väg och i samband med det görs en säkrare passage i korsningen Hönedalsvägen-Snapphanevägen
- Åtgärder längs Prästallén
- Nya Boulevardens cykelbana ska åtgärdas främst vid busshållplats och utfarten vid Gallerians parkeringshus.
- Årligen finns medel om 600 tkr för åtgärder gällande säkra skolvägar. Prioritering av åtgärder görs tillsammans med BUF.

Workshop:

Vad är er gemensamma vision för Kristianstad som stad?

Team Röd: Ta till vara på gröna områden. Skapa en fossilfri miljö. Trygg och säker miljö.

Team Lila: Öka antal cykelresor med 30%. Trygga och säkra cykelvägar in till city. Blomstrande cykelturism. Sveriges cykelvänligaste stad. Stolthet hos invånarna att bo i en hållbar och attraktiv stad. Topp 10 på kommunvelometern.

Team Grön: Att allt hänger ihop. Bra cykelvägar för arbetspendling. Binda ihop stadens olika områden.

Team Orange: 2025 cyklar 25% av kommunens invånare.

Vilka åtgärder för ökad gång, cykel och kollektivtrafik kan bidra till den visionen?

Team Röd: Bättre skyltning på cykelbanorna. Hyrcyklar! Mer sammanhängande cykelstråk. Enklare att ta med cykel på kollektivtrafiken. Busspriserna för dyra. Bättre underhåll av cykelvägar.

Team Lila: Företagen bör erbjuda möjligheter till dusch och omklädningsrum för de som cykelpendlar. Möjligheten till tjänstecyklar. Bättre belysning på cykelvägar. Säkra cykelparkeringar. Prioritera cykel i korsningar. Sammanhängande cykelvägar. Cykelservicestationer, även på landsbygden. Tydlig skyltning och trafikmiljö. Kombinationsresor cykel+ tåg/buss.

Team Grön: Tydlig skyltning. Bra underlag. Bra belysning. Kombo kollektivtrafik/cykel, kunna ta med cykel på tåg/buss. Servicestationer. Skyltar. Pumpstation i Rinkaby.

Team Orange: Satsa på infrastrukturen (skilda gång- och cykelbanor) Säkra cykelstråk. Bygga bort hinder.

Vad kan din organisation bidra med?

Hur skulle ni som aktörer kunna arbeta med gemensamt för att förverkliga detta?

Team Röd: Samverkan mellan pengar, kompetens och organisationer. Cykelfrämjandet gav oss idag många goda exempel som man kan lära sig av. Tillsammans kan vi säkra cykelparkeringar samt synliggöra och samla in information kopplat till cykling.

Team Lilla: Region Skåne kan utveckla cykelleder och arbeta med cykelstrategi/cykelplaner. Vård & Omsorg vill ha fler lådcyklar för att kunna erbjuda fler äldre möjligheten till att komma ut och åka cykel. Samverkan mellan region och kommun. Förvaltningsövergripande samarbete. Mer samarbete mellan region och kommun.

Team Grön: C4 Shopping vill införa så att så många som möjligt kan komma till dem med kollektivtrafik, cykel och till fots. Svenska Turistföreningen fortsätter med sina gemensamma cyklingar, man lär sig mycket genom att cykla i sin stad. Behövs fler laddstolpar till elcyklar. Behöver vara lättare att ta sig ut. Bättre kartsystem på kommunens hemsida över cykelinfrastrukturen.

Team Orange: Påverka. Kampanjer. Påtryckningar.

Materialet från workshopen kommer att överlämnas till den kommunala cykelgruppen där Åsa Hammarstedt är sammankallande.

Övriga frågor:

- Finns önskemål om att det ska kommuniceras både internt och externt om att det finns en kommunal cykelgrupp samt vilka som sitter med i gruppen.
- Finns önskemål om att bilda en lokal krets i Cykelfrämjandet i Kristianstad. Axel Pihl är nyanställd på Cykelfrämjandet och utgår från Malmö. Han kommer gärna hit om det ordnas ett informationsmöte om hur man bildar en krets. Ella Ekenberg har kontaktuppgifter till lokala cyklister som har visat intresse för att bli medlemmar.

- Finns önskemål om en cykeltur tillsammans med kommunala tjänstemän där man får följa med ut och titta på olika cykelåtgärder och ha en dialog.
- Kommer Skånetrafiken att göra liknande insatser som gjorts i Blekinge där man kan boka cykel samtidigt som man köper biljett? Ligger det med i planerna framöver att man ska kunna köpa biljett för sin cykel på tåg/buss så man vet att man kommer med den avgången man tänkt åka med. I dagsläget får man ta med cykel om det finns plats vilket innebär att man kan få vänta. Svårt om man vill använda kollektivtrafik/cykel som arbetspendling.
- Kommunen bör bli bättre på att kommunicera extern vad man gör och vad som planeras. Brist på information skapar onödig osämja mot kommunen. Kan man ha en sida på kommunens hemsida där man kommunicerar allt med koppling till cykel? Där kan även kommunala kontaktpersoner stå med.
- Skulle man kunna införa ett cykelråd där kommunen bjuder in lokala cyklister när vissa frågor ska diskuteras?

För mer information

Kristianstads kommun

Ella Ekenberg
Utvecklingsamordnare
Tillväxt & hållbar utveckling
Kommunledningskontoret
Telefon: 044-13 29 41
Mobil: 072-467 81 41
ella.ekenberg@kristianstad.se

Medborgarcenter
Tel: 044-13 50 00

Kristianstads
kommun

Seminarierapport

2020-09-24

| Kristianstads kommun
Ella Ekenberg | 044-13 29 41
www.kristianstad.se | kommun@kristianstad.se